

T.C.

**İZMİR KAVRAM MESLEK YÜKSEKOKULU
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE İKLİM EYLEM PLANI**

İzmir, 2024

İÇİNDEKİLER

Şekiller Tablosu.....	iii
ÖZET	1
1. GİRİŞ	2
2. KÜRESEL, ULUSAL VE YEREL BAĞLAMDA BİR DEĞERLENDİRME	5
3. AMAÇ VE KAPSAM	9
4. SERA GAZI EMİSYON KATEGORİLERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE YÖNETİMİ	10
4.1. Enerji	10
4.2. Ulaşım.....	11
4.3. Atık Yönetimi	12
4.3.1. Tehlikesiz Atıklar.....	17
4.3.2. Tehlikeli Atıklar.....	18
4.4. Su Yönetimi.....	20
5. UYUM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI	21
5.1. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 1: Sürdürülebilir Yüksekokul Yönetim Sisteminin Oluşturulması	22
5.2. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 2: Eğitim/Öğretim	24
5.3. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 3: Araştırma	26
5.4. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 4: Katılım	27
5.5. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 5: Kampüs Yönetimi.....	28
6. DEĞERLENDİRME	28
7. KAYNAKLAR.....	29

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. RCP4.5`e göre Türkiye yıllık ortalama sıcaklık anomali bandı projeksiyonları	3
Şekil 2. RCP8.5`e göre Türkiye yıllık ortalama sıcaklık anomali bandı projeksiyonları	3
Şekil 3. Toplam ve kişi başı sera gazı emisyonu, 1990-2021	4
Şekil 4. Türkiye Ulusal Katkı Beyanı ve TÜİK sera gazı emisyon envanteri.....	7
Şekil 5. İzmir`de farklı sektörlerin 2018`deki karbon salımlarındaki payları.....	8
Şekil 6. İzmir 2030 hedef senaryosu	8
Şekil 7. İzmir`in salımları azaltmak ve iklim riskine karşı dayanıklılığını arttırmak için uygulamaya koyacağı SECAP eylemleri	9
Şekil 8. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı temaları	10
Şekil 9. Motosiklet park alanı	11
Şekil 10. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu bina girişi engelsiz erişim uygulamaları.....	12
Şekil 11. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu atık yönetim planı	13
Şekil 12. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık kutuları	14
Şekil 13. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık eğitimi	15
Şekil 14. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık afişleri	16
Şekil 15 Geri kazanım değerleri kamuoyu bilgilendirme	16
Şekil 16. Geçici depolama alanı	17
Şekil 17. Sağlık laboratuvarları tıbbi atık kutuları	19
Şekil 18. Tehlikeli atık geçici depolama alanı	20
Şekil 19. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu su tasarrufu afişi	21
Şekil 20. Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı için temel aşamalar	22

ÖZET

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, Kavram Eğitim Vakfı tarafından kurulmuş bir vakıf yükseköğretim kurumu olup, 2008-2009 akademik yılında eğitim-öğretime başlamıştır. Sektörün ihtiyaçlarını dikkate almak suretiyle gelişen teknolojik yeniliklere uyumlu mesleki eğitim ortamı hazırlayarak, analitik ve eleştirel düşünebilen, hayal edebilen, etik değerleri önemseyen, mesleki ve sosyal sorumlulukları başarı ile yerine getiren, bilgiyi beceriye dönüştürebilen meslek elemanları yetiştirmek ve mesleki eğitim alanında yenilikçi ve öncü bir yükseköğretim kurumu olmayı misyon ve vizyon edinmiştir.

Eğitim-öğretimde sahip olduğu yenilikçilik, öğrenme merkezli olmak, katılımcılık, sürekli gelişme, kalite, toplumsal sorumluluk ve duyarlılık temel değerleri ile aynı zamanda idari ve akademik faaliyetlerini, ar-ge çalışmalarını, ulusal ve uluslararası projelerini sürdürülebilirlik kapsamında yürütmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu ulusal düzeydeki sürdürülebilir kalkınma amaçlarını destekleyen bir yaklaşımla hem ulusal hem de küresel ölçekte çevresel, ekonomik ve sosyal kalkınmada etkin rol almayı amaçlamaktadır.

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sürdürülebilirlik ve iklim eylem planı beş temel aşamadan oluşmaktadır. Bu beş temel aşama iklim değişikliği etkileri ve karbon salımı farkındalığının artırılması, enerji verimliliği kapasitesinin artırılması ve enerji tüketiminin azaltılması, su ve atık yönetiminin sağlanması, ulaşım konularını kapsamaktadır:

Sürdürülebilir Yüksekokul Yönetim Sisteminin Oluşturulması: Sürdürülebilir kurumsal yapılanmanın oluşturulmasına yönelik hedefleri ve eylemleri kapsamaktadır.

Eğitim/Öğretim: Eğitim-öğretimde sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği farkındalığının artırılmasına yönelik hedefleri ve eylemleri kapsamaktadır.

Araştırma: Yüksekokul bünyesinde akademik birimleri sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularında araştırma yapmaya, bilimsel yayın üretilmesine teşvik edilmesine yönelik hedefleri ve eylemleri kapsamaktadır.

Katılım: Dış paydaşların katılımıyla toplumsal katkı hedefli faaliyetlerin planlanmasına, medya/internet gibi ortamlarda sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği temalı farkındalık hedefli paylaşımların hazırlanmasına yönelik hedefleri ve eylemleri kapsamaktadır.

Kampüs Yönetimi: Yeşil kampüs hedefiyle; enerji verimliliği, enerji tüketimi, atık ve su yönetimi, ulaşım konularında iyileştirmelere yönelik hedefleri ve eylemleri kapsamaktadır.

Bu planda ortaya konulan hedeflerin ve eylemlerin, hem Yüksekokulun misyonu ve vizyonu doğrultusunda hem de İzmir kentinin sorumlu vatandaşları olarak ulusal/yerel düzeyde gerçekleştirilecek azaltım ve uyum stratejilerine katkı sağlaması beklenmektedir.

1. GİRİŞ

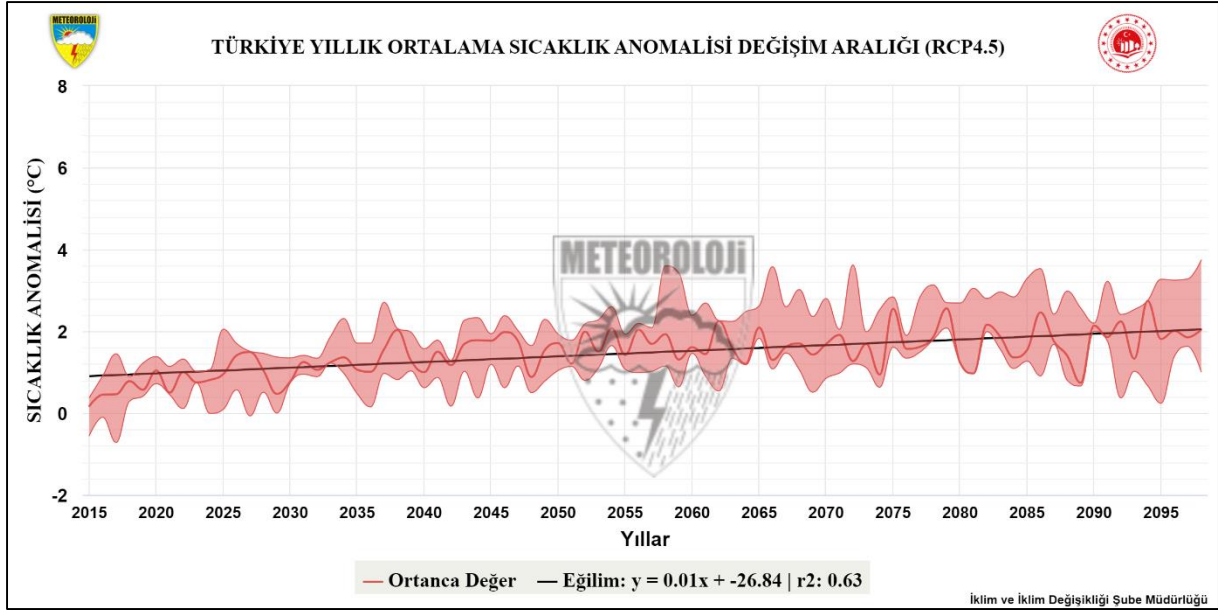
Türkiye’de iklim kaynaklı değişikliklerin ve bu değişikliklerin etkilerinin son 50 yıl içerisinde yaşanmaya başlandığı görülmektedir. “Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili ve ortalama yüksekliği 1100 m olup, Akdeniz iklim bölgesinde yer almaktadır. Bununla birlikte Türkiye birçok alt iklim tipine sahip olup, bu çeşitlilik Türkiye’nin yıl boyunca, kutup ve tropikal kuşaklardan kaynaklanan çeşitli basınç sistemleri ve hava tiplerinin etki alanına giren bir geçiş bölgesi üzerinde yer almasıyla bağlantılıdır¹.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) 6. Değerlendirme Raporu’na (2022) göre Türkiye, Akdeniz Havzası’nda yer alması ile iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden en çok etkilenecek Avrupa ülkesi olarak tanımlanmıştır². Meteoroloji Genel Müdürlüğü iklim değişikliğinin gelecekte ülkemize nasıl etkileyeceğini ortaya koyabilmek için 2016-2099 dönemi için üç farklı küresel model ile iklim projeksiyonları geliştirmiştir. Çalışmada HadGEM2-ES, MPI-ESM-MR, GFDL-ESM2M küresel model veri setleri kullanılarak RegCM4.3.4 Bölgesel Modeli ile dinamik ölçek küçültme yöntemiyle RCP4.5 ve RCP8.5 senaryolarına göre 1971-2000 referans periyotlu 2016-2040, 2041-2070, 2071-2099 gelecek periyotlu 20 km çözünürlüklü Türkiye ve bölgesi için projeksiyon sonuçları elde edilmiştir. Bu bağlamda, RCP4.5 senaryosuna göre 2016-2099 döneminde Türkiye yıllık ortalama sıcaklıklarının ortalama olarak 1,5 – 2,6 °C aralığında artması beklenmektedir. Ortalama sıcaklık anomalisinin yüzyılın ilk yarısında -0,9 ile 4,1°C aralığında olması ve yıllık ortalama sıcaklıkların ortalama olarak 1,4°C artması, yüzyılın ikinci yarısında ise 0,6 ile 4,1°C aralığında artış ve ortalama olarak 2,2°C artması öngörülmektedir³ (Şekil 1).

¹ Çapar, 2019, s. 25

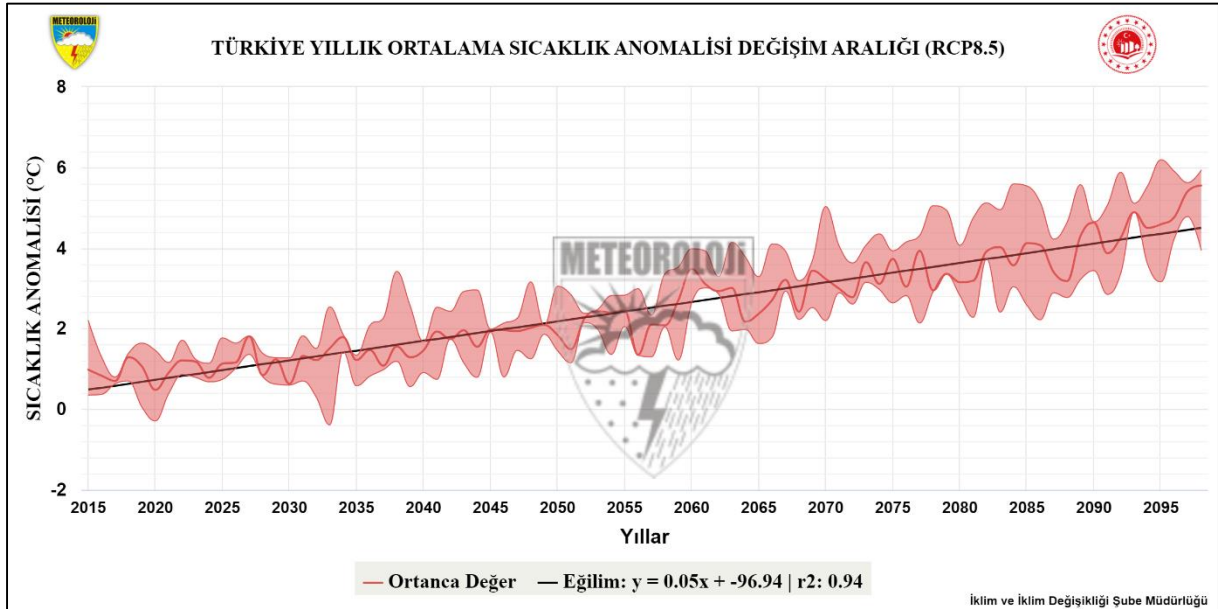
² IPCC, 2022, (13. Bölüm, s.8)

³ MGM, 2015

Şekil 1. RCP4.5'e göre Türkiye yıllık ortalama sıcaklık anomali bandı projeksiyonları (MGM, 2015)

RCP8.5 senaryosuna göre ise, 2016-2099 döneminde Türkiye yıllık ortalama sıcaklıklarının ortalama olarak 2,5 – 3,7 °C aralığında artması beklenmektedir. Ortalama sıcaklık anomalisinin yüzyılın ilk yarısında -0,4 ile 3,8°C aralığında olması ve yıllık ortalama sıcaklıkların ortalama olarak 1,7°C artması, yüzyılın ikinci yarısında ise 1,4 ile 6,6°C aralığında artış ve ortalama olarak 3,8°C artması öngörülmektedir (Şekil 2)⁴.

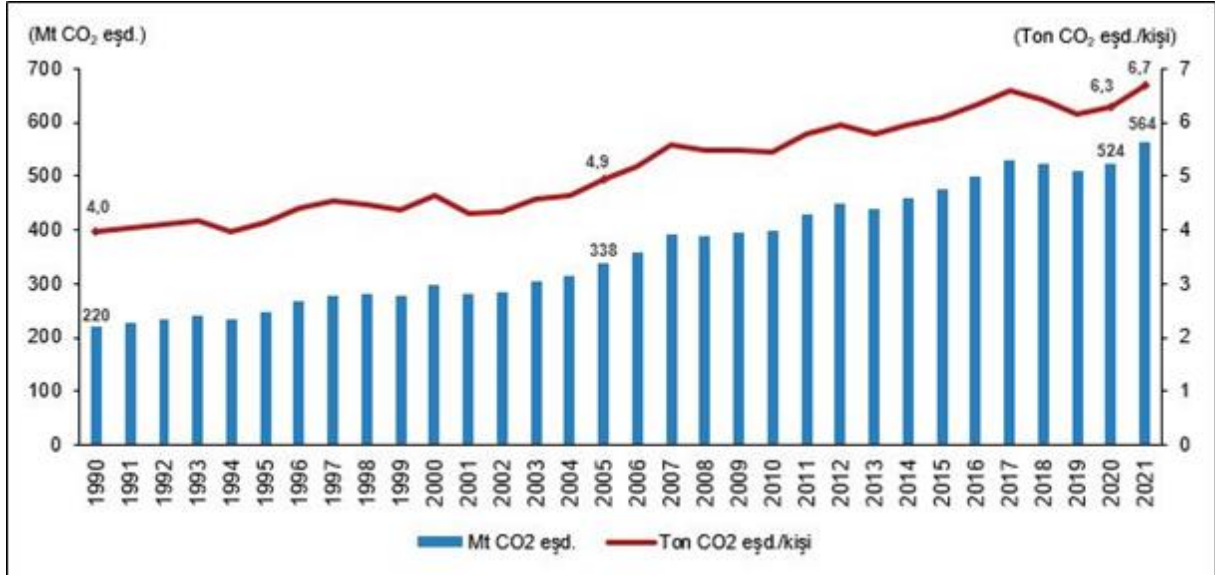

Şekil 2. RCP8.5'e göre Türkiye yıllık ortalama sıcaklık anomali bandı projeksiyonları (MGM, 2015)

⁴ MGM, 2015

IPCC Altıncı Değerlendirme Raporu'nda (2022), bir araştırmaya göre, Xanthos Letoon, Efes ve İstanbul'un tarihi bölgeleri de dâhil olmak üzere birçok UNESCO kültürel miras alanı, deniz seviyesinin yükselmesi tehdidiyle karşı karşıya bulunmaktadır⁵. Yanı sıra, İklim değişikliği nedeniyle kuraklıkların sıklığının ve yoğunluğunun artması⁶ ve Akdeniz Bölgesindeki nüfusun yaklaşık %54'ünün farklı ölçeklerde su kıtlığı yaşaması öngörülmektedir. Emisyonların azaltılmasıyla bu oranın %18'lere kadar düşebileceği tahmin edilmektedir⁷

Türkiye sera gazı emisyon istatistiklerine bakıldığında ise, TÜİK 1990-2021 verilerine göre, toplam sera gazı emisyonu 2021 yılında 564,4 Mt CO₂ eşdeğeri oldu. Sera gazı envanteri sonuçlarına göre, 2021 yılı toplam sera gazı emisyonu bir önceki yıla göre %7,7 artarak 564,4 milyon ton (Mt) CO₂ eşdeğeri (eşd.) olarak hesaplanmıştır. Kişi başı toplam sera gazı emisyonu 1990 yılında 4 ton CO₂ eşd., 2020 yılında 6,3 ton CO₂ eşd. ve 2021 yılında 6,7 ton CO₂ eşd. olarak hesaplanmıştır (Şekil 3) ⁸.

Şekil 3. Toplam ve kişi başı sera gazı emisyonu, 1990-2021 (TÜİK, 2023)

Türkiye'deki karbon emisyonlarının kaynaklarını büyük oranda inşaat sektörü, ulaştırma sektörü, enerji sektörü ve imalat sanayi oluşturmaktadır. Bu nedenle, her ne kadar Türkiye pek çok gelişmiş ülkeden daha az kişi başı emisyon değerlerine sahip olsa da, 2030 yılı itibariyle bu değerlerin gelişmiş ülkelere yakın olabileceği öngörülmektedir. Gündoğan'a (2018) göre, 2030 yılında kişi başına düşen karbon emisyonunun, yaklaşık 11 tonluk CO₂ emisyon değeri

⁵ IPCC,2022,(13. Bölüm, s.12)

⁶ A.g.e.(13. Bölüm, s.10-15)

⁷ A.g.e. (13. Bölüm, s.15)

⁸ TÜİK, 2023. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Cevre-ve-Enerji-103>.

ile ABD'ye yaklaşılabileceği gibi yanı sıra, Avrupa Birliği ülkelerinin sahip olduğu kişi başı emisyon miktarı olan 6,8 CO₂ değerine ulaşabileceği tahmin edilmektedir⁹.

Eğitim kurumları sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularında farkındalık yaratılmasında, gelecekte planlanması muhtemel azaltım ve uyum çalışmalarında kritik bir role sahiptir. Bu bağlamda, İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu olarak çevresel anlamda daha sürdürülebilir ve yaşanabilir bir kampüs olma amaçlanmaktadır. Bu eylem planı kapsamında;

- Sürdürülebilirlik kavramının eğitim-öğretimde, kampüs yaşamında ve yönetim anlayışında önemle yer alması,
- Akademik personel, idari personel ve öğrenciler arasında sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularında bilinç düzeyinin artırılması,
- Çevresel sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yerel paydaşlar arasında yer alınması ve örnek olunması,
- İzmir'deki üniversiteler, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları, iş birliği yapılan dış paydaşlar ile sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularında ortak çalışmaların yürütülmesi amaçlanmaktadır.

2. KÜRESEL, ULUSAL VE YEREL BAĞLAMDA BİR DEĞERLENDİRME

Türkiye son 15 yıl içerisinde iklim değişikliği ile ilgili uluslararası düzeyde geliştirilen politikalar içinde yer almaya başlamıştır. Türkiye'de oluşturulan ulusal ve yerel politikalara bakıldığında ise özellikle inşaat ve bina, sanayi, ulaşım, tarım ve gıda gibi ekonomik sektörler başta olmak üzere kalkınma temellidir. İklim değişikliğinin ekolojik ve sürdürülebilir çevre üzerine etkilerinin yanı sıra sosyo-ekonomik etkilerinin de bir kalkınma sorunu olarak ele alındığını söylemek mümkündür. Türkiye, 2004 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (UNFCCC) taraf olmuştur. Daha önce, 2001 yılında İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunu (İDKK) kurmuştur¹⁰. Kamu kuruluşları, özel sektör, sivil toplum ve üniversite kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan kurul tarafından 2010 yılında, 2010-2020 yıllarını kapsayan Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi (İDES) yayınlanmıştır. Bu strateji belgesi, BMİDÇS'nin 'ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar' ilkesi çerçevesinde, Türkiye'nin uluslararası ve ulusal düzeyde imkânları, finansman kaynakları ölçüsünde gerçekleştireceği azaltım çalışmaları, uyum kapasitesi geliştirme, ekonomi ve teknoloji

⁹ Gündoğan, 2018.

¹⁰ T.C. Dış İşleri Bakanlığı, 2022

politikalarını içermektedir¹¹. 2011 yılında uygulamaya konan ve 2011-2023 dönemlerini hedef alan İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (İDEP) ise, sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyum konularını içermektedir. Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının enerji, ekonomi ve çevre ile olan ilişkisi kapsamında İDEP, 21. yüzyılın kentler için kalkınma kriteri olarak kabul edilen 3E Kuramı (Enerji-Ekonomi-Ekoloji) olarak adlandırılan bir yaklaşımı benimsemektedir. İDEP’de Türkiye’nin iklim değişikliği ile olan mücadelede temel amacı “insanlığın ortak kaygısı olan iklim değişikliğini önlemeye yönelik uluslararası taraflarla işbirliği içerisinde, tarafsız ve bilimsel bulgular ışığında ortak akılla belirlenmiş küresel çabalara, sürdürülebilir kalkınma politikalarına uygun olarak, ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar prensibi ve Türkiye’nin özel şartları çerçevesinde katılmaktır.” şeklinde tanımlanmaktadır¹². 2005 yılında yürürlüğe giren Kyoto Protokolü’ne ise, Türkiye 2009 yılında taraf olmuştur¹³. Türkiye’nin Kyoto Protokolü kapsamında emisyon azaltımına yönelik bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Ancak, yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi, enerji verimliliği, ulaşım, inşaat ve atık yönetimi gibi alanlarda emisyon azaltma araştırmalarında bulunmaktadır¹⁴. 2010 yılında Meksika’da düzenlenen COP16’da Türkiye’nin diğer Ek-1 ülkelerinden farklı konumu kabul edilerek destek mekanizmalarına erişimi onaylanmıştır. Türkiye Ek-1 listesinde yer almasından ötürü, Yeşil İklim Fonu (GCF) ve Temiz Kalkınma Mekanizması (CDM) altındaki desteklerden faydalanamazken, UNFCCC ve Küresel Çevre Fonu (GEF) mekanizmalarına erişimi sağlanmıştır. Paris Anlaşması ise Türkiye tarafından 2016 yılında imzalanmıştır. Çerçeve sözleşmeye taraf 197 ülkenin 191’i Paris Anlaşması’nı onaylamışken, altı ülke henüz Anlaşma dışında yer almaktadır. Türkiye, 2016 yılında Anlaşmanın ilk imzacıları arasında yer alsa da bugün İran, Irak, Eritre, Yemen ve Libya ile birlikte Anlaşmayı henüz onaylamayanlar arasındadır. Türkiye, BMİDÇS sekreteryasına sunduğu ulusal katkı beyanında (INDC), hiç önlem almadığı senaryoda (referans senaryo) 2030 itibarıyla 1.175 milyon ton CO₂e seviyesine ulaşan emisyonlarını, önlemler altında %21 azaltımla 929 milyon ton CO₂e seviyesine indirebileceğini beyan etmiştir ancak, Türkiye’nin resmi planlarında 2030 sonrası için sera gazı emisyonunu azaltmaya yönelik bir hedefi ise

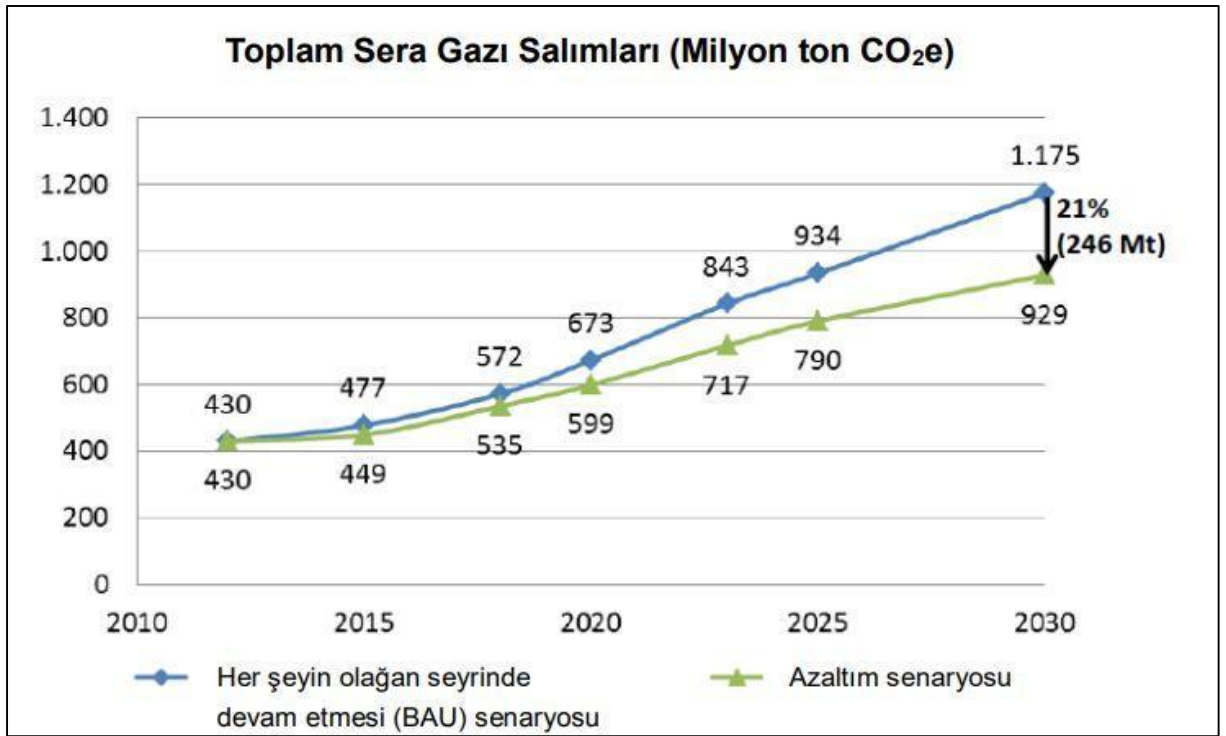
¹¹ Türkiye İklim Değişikliği 5. Bildirimi, 2013

¹² İDEP, 2011, s.9

¹³ T.C. Dış İşleri Bakanlığı, 2022

¹⁴ Türkiye İklim Değişikliği 5. Bildirimi, 2013

bulunmamaktadır (Şekil 4)¹⁵. Ayrıca Türkiye'nin; 11. Kalkınma Planı, Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi (2020-2023), Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2023), Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı (2011-2023), 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi, Enerji Verimliliği Strateji Belgesi (2012-2023), Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2017), Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik (2014), Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (2014-2023), Türkiye Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı (2014), Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2017-2023), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Stratejik Planı (2019-2023) şeklinde farklı sektörler için geliştirdiği plan ve politikaları bulunmaktadır.

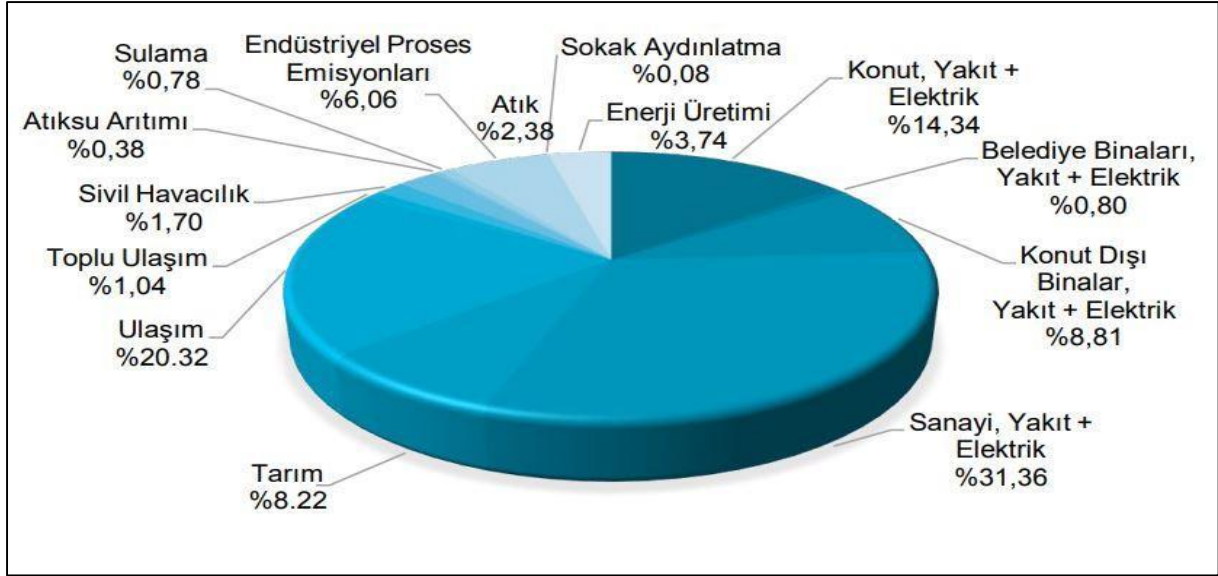
Şekil 4. Türkiye Ulusal Katkı Beyanı ve TÜİK sera gazı emisyon envanteri (INDC, 2024)

Yerel bağlamda İzmir kentine bakıldığında ise, 2018 SECAP verilerine göre yılda sera gazı salımları 25.062.569 tCO₂e'dir. Salımların en yüksek payı %31,4'ü sanayi sektörüne, %14,3'ü konut sektörüne, %8,8'i konut dışı binalara aittir. İkinci sırada ise salımlarda en fazla paya sahip sektör %23 ile ulaşımdır (Şekil 5)¹⁶.

¹⁵ INDC, 2024.

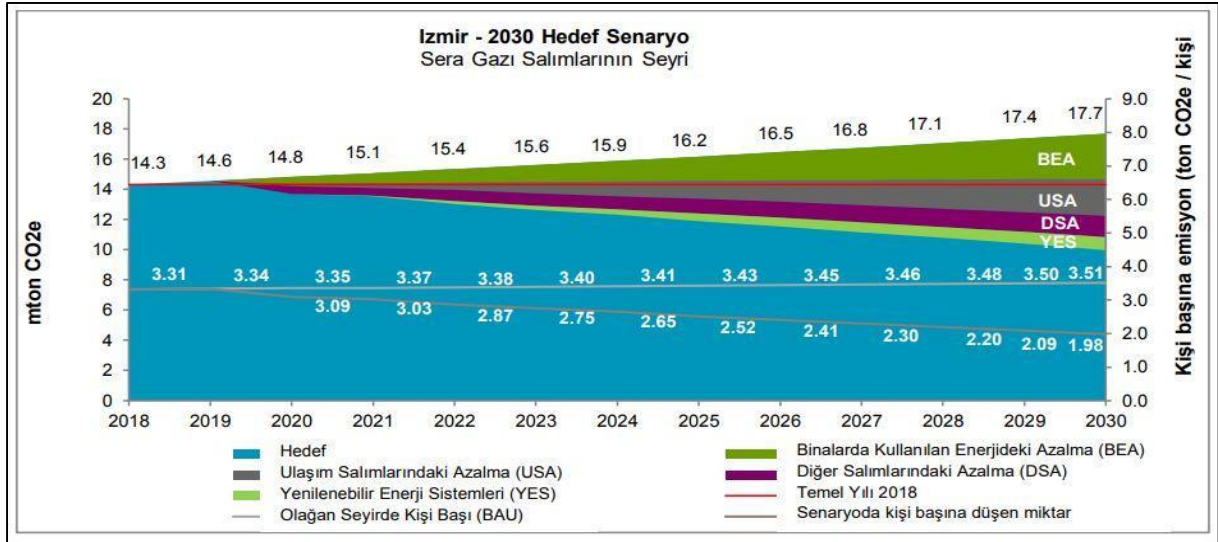
https://www4.unfccc.int/sites/submissions/INDC/Published%20Documents/Turkey/1/The_INDC_of_TURKEY_v.15.19.30.pdf

¹⁶ İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (2020)

Şekil 5. İzmir'de farklı sektörlerin 2018'deki karbon salımlarındaki payları (İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı, 2020)

İzmir kenti için 2030 yılı hedefli iklim eylemleri, İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı çerçevesinde hazırlanmıştır. Planda farklı sektörlerden kaynaklanan karbon salımlarının azaltımına ilişkin bir yol haritası ortaya konmaktadır. 2018 yılında hesaplanan 3,31 tCO₂e olan kişi başına salım miktarının 2030 yılında %40'lık bir azaltımla 1,98 tCO₂e olması hedeflenmektedir (Şekil 6-7)¹⁷.

Şekil 6. İzmir 2030 hedef senaryosu (İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı, 2020)

¹⁷ İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (2020)

Sektörler	Azaltım	Uyum
Binalar	●	●
Ulaşım	●	●
Atık	●	
Enerji	●	●
Tarım ve Ormancılık	●	●
Su		●
Arazi kullanımının planlanması		●
Çevre ve biyolojik çeşitlilik		●
Sağlık		●
Sivil savunma ve acil durum		●
Turizm		●

Şekil 7. İzmir'in salımları azaltmak ve iklim riskine karşı dayanıklılığını arttırmak için uygulamaya koyacağı SECAP eylemleri (İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı, 2020)

3. AMAÇ VE KAPSAM

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu 15 yıldır eğitim-öğretimde öğrenci ve değer odaklı yaklaşımı benimseyen, değişime ve yeniliğe açık, eğitim-kamu-özel sektör iş birlikleri ile idari ve akademik faaliyetlerini sürdüren bir eğitim kurumu olarak, ulusal ve yerel düzeylerde sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda etkin rol oynamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, idari ve akademik tüm faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde gerçekleştirilmesi; çalışanlara, öğrencilere ve paydaşlara düşük karbon yoğunluğuna ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir ortam sunulması için ve iklim değişikliğinin olumsuz etkileri karşısında uyum faaliyetlerine katkı sağlayarak enerji verimliliği, su ve atık yönetimi, ulaşım, katılım, kampüs yönetimi konularını kapsayan bir eylem planının hazırlanması amaçlanmaktadır (Şekil 8).

Şekil 8. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı temaları

4. SERA GAZI EMİSYON KATEGORİLERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE YÖNETİMİ

Belirlenen amaçlar ve kapsam doğrultusunda İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu olarak sürdürülebilir bir çevre yönetimi için hâlihazırda bazı çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar; enerji, ulaşım, atık yönetimi ve su yönetimi olmak üzere dört temel başlıkta toplanabilir.

4.1. Enerji

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda başlıca enerji ihtiyacı ısınma-soğutma ve aydınlatmadan kaynaklanmaktadır. Enerji ihtiyacının büyük kısmı elektrik enerjisinden karşılanmaktadır. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda enerji tüketim miktarı takip edilmektedir. Her takvim yılı başında kişi başına tüketilen elektrik miktarının azaltımı amacıyla hedef belirlenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirebilmek için enerji verimliliği ve tasarrufu faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Enerji tasarrufu sağlamak amacıyla tüm alanlarda LED lamba kullanılmaktadır. Ayrıca ortak kullanım alanı olan lavabolarda harekete duyarlı sensörlü sistem kullanılmaktadır. Kurum içi aydınlatmalar mesai bitiminden sonra kapatılmaktadır. Çevre aydınlatmaları ise gece 00.00'dan sonra kısmi olarak kullanılarak elektrik tasarrufu sağlanmaktadır. Isıtma ve soğutma sisteminde kullanılan mekanik cihazlar asgari ihtiyaca göre çalıştırılmaktadır. Kurum binasında klimaların ve pencerelerin periyodik bakımları yaptırılarak ısı kaybı engellenmektedir.

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda çalışanların ve öğrencilerin farkındalığını artırmak amacıyla ortak kullanım alanlarına enerji verimliliği afişleri asılmaktadır ve Enerji Verimliliği Haftasında sosyal medya paylaşımları yapılmaktadır.

Enerji verimliliği bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla öğrencilere eğitim verilmektedir ve öğrenciler eğitim bilgilerini çevrelerindeki kişilerle paylaşmaktadır. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda Makine Programında yenilenebilir enerji kaynakları dersi ile öğrencilere yenilenebilir enerji kaynakları ve bu enerji kaynaklarını içine alan son teknolojiler hakkında bilgi kazandırmak amaçlanmaktadır.

4.2. Ulaşım

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'na konumu dolayısıyla toplu taşımayla erişim kolay olduğundan öğrenci, personel ve diğer paydaşlar toplu ulaşım araçlarını kullanması için teşvik edilmektedir. Ayrıca otopark alanının sınırlı kapasitede olması ile bireysel araç kullanımı azaltılmaktadır. Daha az karbon emisyon salımı yapan motor ve yeşil ulaşım aracı olan bisiklet kullanıcıları için de park alanı mevcuttur (Şekil 9).

Şekil 9. Motosiklet park alanı

Engelsiz Kampüs kapsamında engelli ve yaşlılar başta olmak üzere hareketliliğinde kısıtlılık yaşayan herkesin toplumsal hayata katılımında, onları engellemeyen, tam tersine kolaylaştıran yaşam koşullarını sağlayan bina, açık alan, hissedilebilir yüzey, asansörler, zemin kayganlığının ölçülmesi gibi ilgili her konuda erişilebilirlik standartlarını taşıyan (Şekil 10) İzmir Kavram Meslek Yüksekokulunun “Mekânda Erişilebilirlik - Turuncu Bayrak” ödülü bulunmaktadır.

Şekil 10. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu bina girişi engelsiz erişim uygulamaları

4.3. Atık Yönetimi

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu’nda oluşan tüm atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde yönetilebilmesi için sıfır atık sistemi uygulanmaktadır. Sıfır atık sistemi ile İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu’nda tüm atıkların yönetimi sağlanmakta, atıklar geri kazanılmakta ya da mevzuata uygun şekilde bertaraf edilmektedir.

Atıklar Şekil 11’de özetlenen atık yönetimi planı çerçevesinde yönetilmektedir. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Sertifikası ve Sıfır Atık Belgesi’ne sahiptir. ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri kapsamında Çevre Yönetim Sistemleri Temsilcisi bu süreçleri yürütmektedir.

Şekil 11. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu atık yönetim planı

Şekil 12. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık kutuları

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda üretilen atık miktarı takip edilmektedir. Buna istinaden kurum bünyesindeki tüm ofislerden ve dersliklerden çöp kovaları kaldırılmış ve Şekil 12'deki atık kutuları beşli set halinde her katta iki set olmak üzere ortak alanlarda konumlandırılmıştır. Bu sayede kurumda üretilen atık miktarı takip edilebilir hale gelmiştir.

Atık miktarını azaltmak amacıyla; lavabolardan kağıt havlular, çay ocağından karton bardaklar, ofislerdeki analog saatler (atık pil üretimini önlemek amacıyla) kaldırılmıştır. Termos ve kupa kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla çalışanlara termos ve kupa hediye edilmiştir. Kurum içinde (dersliklerdeki projeksiyon kumandaları vb.) kullanılan pillerin tamamı şarj edilebilir pillerle değiştirilmiş, atık pil üretimi sona ermiştir. Akademik idari personel için ise, şarj edilebilir pillerin boşunun verilip dolu pilin alınabildiği bir sistem kurgulanmıştır.

Tüm süreçlerde kaynakların verimli kullanılması amacıyla atık oluşumunun önlenmesi, atığın azaltılması ve yeniden kullanımının sağlanmasına öncelik vermek ve bilinçlendirmek amacıyla çalışanlara ve öğrencilere eğitimler (Şekil 13) verilmektedir. Eğitimlerin yanı sıra İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda bu konulara ağırlık verilen sürdürülebilirlik ve iklim

değişikliği temalı dersler de bulunmaktadır. Yüksekokul seçmeli dersi olarak İklim Değişikliği ve İnsan Sağlığına Etkileri ve Tüketim Toplumu ve Sürdürülebilirlik dersleri bulunurken, Çevre Sağlığı Programında ise Katı Atıklar, İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri, Hava Kirliliği ve Kontrolü dersleri ile öğrencilere eğitimler verilmektedir. İç Mekân Tasarımı Programında İç Mekân Tasarımında Sürdürülebilirlik ve Ergonomi dersi program seçmeli ders olarak öğrencilere verilmektedir. Dersin içeriği, insan-çevre ilişkisi, sürdürülebilirlik kavramı ve tasarım alanındaki sürdürülebilirlik yaklaşımlarıyla ilgili bilgilendirme sağlanmaktadır.

Şekil 13. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık eğitimi

Sıfır atık yönetim sisteminin etkin bir şekilde uygulanması, sürdürülmesi ve farkındalığın artırılması amacıyla ortak kullanım alanlarına sıfır atık afişleri (Şekil 14) asılmaktadır ve her ay düzenli olarak ayrıştırılan atıkların geri kazanım değerleri İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sosyal medya hesaplarında ve dijital panolarda Şekil 15'deki gibi paylaşılmaktadır.

Şekil 14. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sıfır atık afişleri

Şekil 15. Geri kazanım değerleri kamuoyu bilgilendirme

4.3.1. Tehlikesiz Atıklar

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda oluşan tehlikesiz atıklar cam, kağıt, plastik, metal ve geri dönüşmeyen evsel atıklardır. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Çevre Yönetim Sistemleri kapsamında tehlikesiz atıklardan sorumlu kişi Tehlikesiz Atık Depolama Sorumlusudur. Tehlikesiz atıklar atık toplama kutuları aracılığıyla kaynağında ayrıştırılmakta (Şekil 16) ve temizlik personeli tarafından toplanmaktadır. Geri dönüştürülebilir atıklar geçici depolama alanında ayrı ayrı biriktirilmektedir. Geri dönüştürülebilir atıklar, belirli aralıklarla lisanslı toplama-ayırma tesisi tarafından alınmaktadır. Toplama-ayırma tesisinde atıklar ayrılarak geri kazanıma hazır hale getirilmektedir ve ilgili lisanslı geri kazanım tesislerine gönderilmektedir. Atıklar kaynağında ayrıştırılarak maddesel geri kazanım ve enerji geri kazanımı ile döngüsel ekonomiye kazandırılmaktadır. Kurumdaki tehlikesiz atık üreticileri; idari/akademik personel ve öğrencilerdir.

Şekil 16. Geçici depolama alanı

4.3.2. Tehlikeli Atıklar

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda oluşan tehlikeli atıklar ise bitkisel yağlar, piller, ilaçlar, tıbbi atıklar, laboratuvar kimyasalları ve elektrikli elektronik eşyalardır. Tehlikeli atıkların yönetim süreci tehlikesiz atıklardan ayrı yürütülmektedir. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Çevre Yönetim Sistemleri kapsamında tehlikeli atıklardan sorumlu kişi Tehlikeli Atık Depolama Sorumlusudur. Tehlikeli atıkların depolama alanına taşınmasından sorumlu kişilere tehlikeli atık eğitimi verilerek atıkların insan ve çevre sağlığına olumsuz etki etmeden ayrıştırılarak toplanması, taşınması ve geçici olarak depolanması sağlanmaktadır (Şekil 17-18).

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu endüstriyel mutfaktan çıkan bitkisel atık yağlar ve ilgili programların laboratuvar kimyasalları lisanslı geri kazanım firmalarına teslim edilmektedir. Bitkisel atık yağlardan biodizel, kimyasallardan ise solvent üretimi gerçekleştirilmektedir. Atık piller, atık ilaçlar ve atık elektrikli elektronik eşyalar (AEEE) belediyenin atık getirme merkezine teslim edilmektedir. Atık piller ve atık ilaçlar lisanslı bertaraf tesislerine, AEEE'ler ise lisanslı geri kazanım tesisine gönderilmektedir. Sağlık programlarının kullandığı laboratuvarlardan çıkan tıbbi atıklar, lisanslı sterilizasyon tesisine gönderilmektedir ve burada tamamen çevreye zararsız hale getirilmektedir. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda tehlikeli atık üretilen alanlar belirlenmiş olup takibi yapılmaktadır:

- Atık Yağ – Uygulama Mutfağı
- Kimyasal Atıklar – Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Laboratuvarı
- Tıbbi Atıklar – Sağlık Laboratuvarları, Ağız ve Diş Sağlığı Laboratuvarı, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Laboratuvarı
- Atık Piller – Giriş kat ve Bilgi İşlem (atık üretilmemektedir, personel ve öğrencilerin kullanımına açıktır)
- Atık İlaçlar – Revir (personel ve öğrencilerin kullanımına da açıktır)
- Atık Elektrikli Elektronik Eşyalar – Bilgi İşlem Birimi

Şekil 17. Sağlık laboratuvarları tıbbi atık kutuları

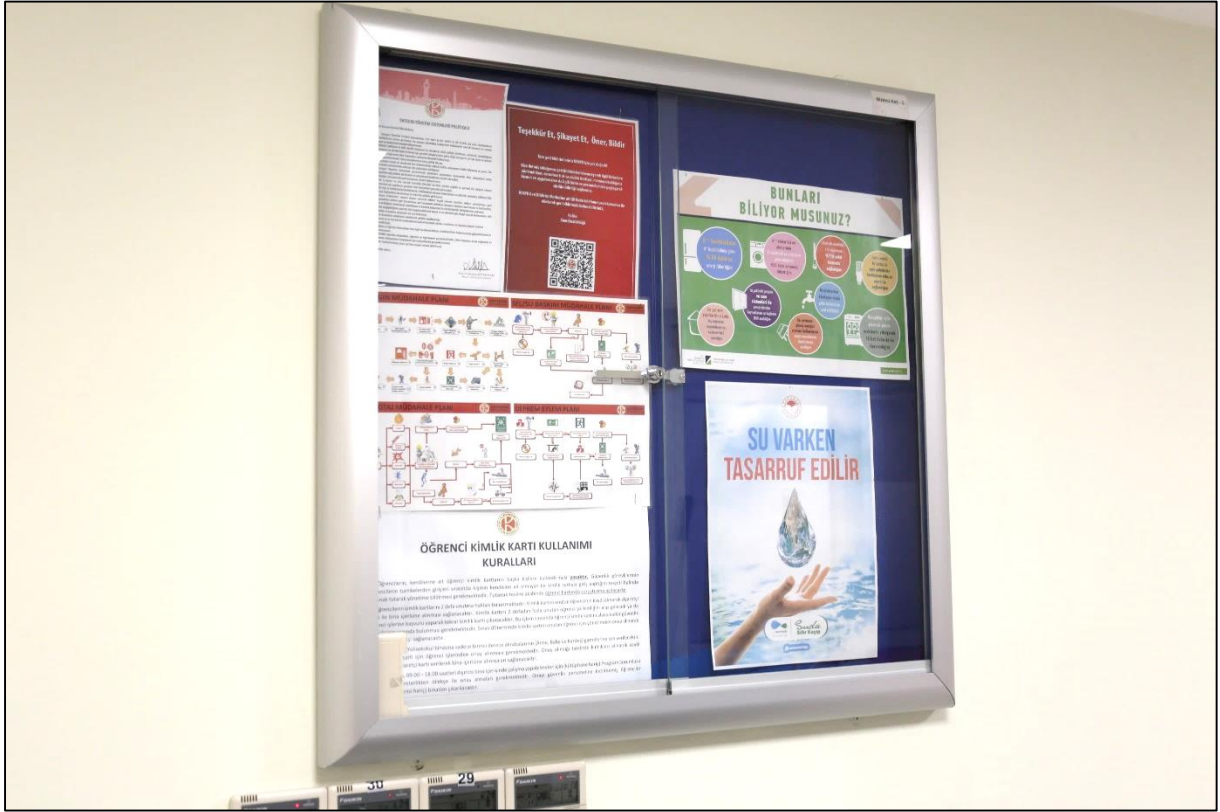
Şekil 18. Tehlikeli atık geçici depolama alanı

Atıkların geçici depolama alanına taşınması sürecinde atık poşetlerinin ağzı kapatılarak, atıkların sızma ve dökülme yoluyla etrafı kirletmemesine dikkat edilmektedir. Geçici Depolama Alanının ise üstü kapalı ve her türlü dış etkenlerden atıkları koruyacak nitelikte olmasına, geçici depolama alanından sorumlu personelin belirlenmiş olmasına, zeminin geçirimsiz olmasına, sızma veya dökülmelere karşı absorben maddelerin bulundurulmasına, yangın gibi her türlü acil duruma karşı güvenlik (yangın tüpü vb.) tedbirlerinin alınmış olmasına, dışarıdan içeriye izinsiz olarak girişe izin vermeyecek yapıda olmasına dikkat edilmektedir. Ayrıca, atık depolama alanına giren ve çıkan atıkların kaydının tutulduğu formların eksiksiz doldurulması zorunludur.

4.4. Su Yönetimi

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda su tüketim miktarı takip edilmektedir ve her takvim yılı başında kişi başı tüketilen su miktarını azaltmak için hedef belirlenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirebilmek amacıyla su verimliliği ve tasarrufu için faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Lavabolarda su tasarrufu sağlamak amacıyla suyun sadece ihtiyaç duyulduğu süre boyunca akmasını sağlayan fotoselli musluklar kullanılmaktadır. Ayrıca musluklara su tasarruf

aparaları takılmıştır. Su kaçaklarının önlenmesi amacıyla musluklar düzenli olarak kontrol edilmektedir.

Şekil 19. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu su tasarrufu afişi

Su tasarrufu konusunda farkındalık yaratmak amacıyla ortak kullanım alanlarına afişler (Şekil 19) asılmaktadır ve sosyal medyada paylaşımlar yapılmaktadır.

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda Çevre Sağlığı Programında Toprak ve Yeraltı Suyu Kirliliği, Atık Su Artımı ve Su Kirliliği ve Kontrolü dersleri ile öğrencilere eğitimler verilmektedir.

5. UYUM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu bünyesinde sürdürülebilir çevre yönetimi ve iklim değişikliği için 2030 projeksiyonuyla stratejik hedefler ve bu hedeflere ulaşılabilmesi için öncelikli eylemler belirlenmiştir. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu iklim eylem planı 2024 - 2030 dönemini kapsamaktadır. Belirlenen hedeflere ulaşılabilmesi için üç temel aşama belirlenmiştir. Bu aşamalar; henüz harekete geçilmeyen hedef ve eylemler için çalışmalara başlanması, başlangıç aşaması ve tamamlanma aşamasıdır (Şekil 20).

Şekil 20. Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı için temel aşamalar

5.1. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 1: Sürdürülebilir Yüksekokul Yönetim Sisteminin Oluşturulması

İklim Eylem Planı kapsamındaki stratejik hedeflerin ve öncelikli eylemlerin hayata geçirebilmesi için Yüksekokul bünyesindeki yönetim sistemi mekanizmasının bu doğrultuda oluşturularak, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konusunda kurumsal yapılanmanın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

a. Hedef 1: Sürdürülebilir Yüksekokul politikasının belirlenmesi ve stratejisinin oluşturulması

Eylem 1: Yüksekokulun yeşil kampüs politikasının ve temel hedeflerinin belirlenmesi ve Yüksekokul yönetimi tarafından kabul edilmesi

Eylem 2: Yüksekokulun yeşil kampüs hedefinde eksikliklerin ve sorunların belirlenmesi, bunların iyileştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması, çalışmalar sonucunda stratejik planlamanın oluşturulması ve Yüksekokul yönetimi tarafından kabul edilmesi

b. Hedef 2: Kurumsal yapılanmanın gerçekleştirilmesi

Eylem 1: Yüksekokul bünyesinde kurulan Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Komisyonu faaliyetlerinin devamlılığının sağlanması

Eylem 2: Yüksekokul bünyesindeki akademik programlarda her program için temsilci seçilmesi

Eylem 3: İdari personelin katılımının sağlanması

Eylem 4: Öğrencilerin katılımının sağlanması

c. Hedef 3: Yüksekokul bünyesinde gerçekleştirilecek bütçe planlanmasında Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Komisyonu'nun çalışmalarına yer verilerek iç ve dış finansman olanaklarının geliştirilmesi

Eylem 1: Yüksekokul iç finansman kaynaklarının kullanımına ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması

Eylem 2: Ulusal yeni işbirliklerinin sağlanması ile dış kaynaklı projelerin geliştirilmesi

d. Hedef 4: Yönetim sistemlerinin sürdürülebilirliğine yönelik bilişim altyapısı ve teknolojik veri toplama altyapısının geliştirilmesi

Eylem 1: Yüksekokul bünyesinde yürütülen sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği çalışmalarının takibinin yapılabildiği, enerji verimliliği, atık yönetimi gibi konularda güncel envanterin oluşturulmasına yönelik veri toplama sisteminin oluşturulabildiği ve bu verilerin izlenebildiği bir bilişim altyapısının kurulması için gerekli çalışmaların yapılması

e. Hedef 5: İç ve dış paydaşların çevresel bilinç düzeyinin artırılması ve farkındalık yaratılması

Eylem 1: Yüksekokul bünyesinde iç ve dış paydaşları bilinçlendirme faaliyetlerinin (kongre, seminer, eğitim, sergi vb.) oluşturulması ve devamlılığının sağlanması için bir eylem planının hazırlanması ve çalışmaların bu eylem planı dâhilinde yürütülmesi

Eylem 2: Bilinçlendirme faaliyetlerinin bölgesel, ulusal ve yerel düzeylerde toplumsal katkı etkilerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi

Eylem 3: Yüksekokul ve dış paydaşlar arasında yapılacak protokollerde Yüksekokulun sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği ilkelerine yer verilmesi

f. Hedef 6: Satın alma, dönüştürme, lojistik gibi faaliyetleri kapsayan çevre odaklı bir yönetim sisteminin kurulması

Eylem 1: Yüksekokulun yasal mevzuatlarının izin verdiği ölçüde satın alma faaliyetlerinin çevre odaklı olarak gerçekleştirilmesi

Eylem 2: Yerel tedarikçilerin yeşil satın alma konusunda bilgilendirilmesi, bunun için seminer ve eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi

Eylem 3: Tedarikçi seçiminde çevre odaklı yaklaşımı benimseyen tedarikçilerin tercih edilmesi

Eylem 4: Yüksekokulun lojistik faaliyetlerine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması (daha az nakliyat, kısa rotalar vb.)

g. Hedef 7: Stratejik planda geliştirilen tüm eylemlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması

Eylem 1: Akademik ve idari birimlerde yılda en az bir kez olmak üzere izleme ve iç denetleme çalışmalarının yapılması

Eylem 2: Mevcut risklerin belirlenmesi ve bunlara yönelik ön çalışmaların yapılması

5.2. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 2: Eğitim/Öğretim

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu'nda 2024 yılı itibari ile sağlık, çevre, inşaat, makine, mimarlık, adalet, lojistik, bankacılık, bilgisayar, fotoğrafçılık, spor gibi birçok farklı alanlarda toplam 34 program bulunmaktadır. Yüksekokul bünyesinde sayısı yaklaşık 25'e ulaşan ve her geçen yıl artma potansiyeli olan değişik alanlardaki öğrenci kulüpleri mevcuttur. Her programda, programlara göre değişiklik göstermesi açısından, öğrencilerin kendilerini istediği alanda geliştirebilmesi için seçebileceği 15 civarında yüksekokul seçmeli dersleri bulunmakta ve bu dersler her yıl güncellenmektedir. Yüksekokul seçmeli dersleri 3. ve 4. yarıyıllarda güz ve bahar dönemlerinde öğrencilere seçim yapmaları için sunulmaktadır. Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı kapsamında müfredata yeni derslerin eklenmesi amaçlanmaktadır.

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, 2022 yılında çoğu özel sektörden olmak üzere 22 kurumla işbirliği protokolü imzalamış ve 2023 yılı itibari ile de bu protokol sayısını 40 civarına çıkarmıştır. Her geçen yıl artmakta olan işbirlikleri ile öğrencilerin uygulamalı eğitim alma, staj yapma ve istihdam edilme olanakları artırılarak nitelikli ve donanımlı ara elemanlar yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Eylem Planı kapsamında dış paydaş sayısının artırılması ve sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularında çalışmaların yürütülmesi hedeflenmektedir.

a. Hedef 1: Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği temalı derslerin öğretim planlarına eklenmesi

Eylem 1: Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği temalı derslerin ilerleyen dönemlerde programlarda yüksekokul seçmeli dersi olarak verilmesi

Eylem 2: İklim değişikliği, çevresel sürdürülebilirlik ve enerji verimliliği gibi derslerin yanı sıra atık yönetimi, su temini, enerji ekonomisi, enerji yönetimi, ekoloji ve denge gibi derslerinde müfredatta yer alması

b. Hedef 2: Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği hakkında eğiticinin eğitimi çalışmalarının yapılması

Eylem 1: Su verimliliği, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği hakkında bilgilendirme ve farkındalık yaratmak açısından ilerleyen dönemlerde eğitimler düzenlenmesi

Eylem 2: Yüksekokul 2019 yılında Sıfır Atık Belgesi'ni almaya hak kazanmış olup, sıfır atık eğitimleri verilmektedir. Yüksekokul bünyesinde gerçekleşen bu eğitimlerin sayısının artırılması

c. Hedef 3: Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği temalı öğrenci kulübünün kurulması ve okul dışında faaliyetlerin düzenlenmesi

Eylem 1: 2023-2024 akademik yılında “Çevre ve Gezi Kulübü” ve “Genç Tema Kulübü” kurulmuştur. Kulüpler kapsamında çevre, sağlık, iklim değişikliği, atık yönetimi konularında farkındalık yaratmak için doğa temalı geziler, doğa temizliği etkinlikleri, ağaç dikme kampanyaları, geri dönüşüm merkezlerinde gönüllü çalışmalar gibi bir takım etkinliklerin düzenlenmesi

Eylem 2: İlerleyen dönemlerde “Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği” adı altında yeni bir kulübün kurulması ve sürdürülebilirlik ile iklim değişikliği temalı faaliyetlerin düzenlenmesi

d. Hedef 4: Sürdürülebilirlik kavramının bilimsel faaliyetlerle desteklenmesi (çevrimiçi-yüz yüze seminer/kurs vb. faaliyetlerin düzenlenmesi)

Eylem 1: Sanayi ve diğer paydaşlarla işbirliği yapılarak, iklim değişikliğine uyum, teknoloji transferi, temiz üretim, enerjinin verimli kullanımı, atık yönetimi, su tasarrufu ve su kaynaklarının korunması gibi konularda projeler geliştirilmesi ve ayrıca, bu konularda bilgilendirme yapmak ve farkındalık yaratmak amacıyla etkinlikler düzenlenmesi

Eylem 2: Çevre ve sürdürülebilirlik adı altında yenilenebilir enerji kaynakları, atık yönetimi, su kaynaklarının korunması, çevresel etkilerin değerlendirilmesi gibi konularda proje, araştırma ve yayınların artırılması

e. Hedef 5: Öğrenci gruplarının sürdürülebilirlik konusunda çalışmalarının sağlanması

Eylem 1: Enerji tasarrufu sağlamak, enerji kullanımını optimize etmek, bilgi ve beceri kazandırmak ile farkındalık yaratmak için “Enerji Verimliliği” eğitimi öğrencilere verilmektedir. Gelecekte bu eğitimlerin artırılması ve eğitimlerin ayrıca çalışanlara da verilmesi

Eylem 2: Yüksekokul bünyesinde verilmekte olan sıfır atık eğitimlerinin sayısının artırılması

Eylem 3: “Çevre ve Gezi Kulübü”, “Genç Tema Kulübü” ve ileride kurulması planlanan “Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Kulübü” ile ve diğer kulüplerle işbirliği içinde olarak sürdürülebilirlik projelerinin planlanması, etkinliklerin düzenlenmesi ve farkındalık yaratan çalışmaların yapılması

Eylem 4: Sürdürülebilirlik konusunda eğitimler ve seminerler düzenlenerek öğrenci gruplarına bilgi ve farkındalık kazandırılması

5.3. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 3: Araştırma

İklim değişikliği etkilerinin anlaşılabilmesi ve bu etkilere uyum sağlanmasına yönelik stratejiler ve politikalar oluşturulabilmesi için Yüksekokul bünyesinde araştırmaların ve projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

a. Hedef 1: Akademik birimlerin sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konusunda araştırma yapmalarına ve bilimsel yayın üretilmesine teşvik edilmesi

Eylem 1: İlgili akademik birimlerin belirlenmesi ve birim sorumlularıyla toplantıların yapılması

Eylem 2: Akademik personelin disiplinlerarası projeler ve çeşitli araştırmalar yaparak sosyal değer üretebilecek faaliyetlerde bulunmaları konusunda bilinçlendirilmesi

Eylem 3: Akademik personelin iklim değişikliği ile mücadelede azaltım yöntemleri ve uyum eylemleri konularında bilgilendirilmesi

Eylem 4: Yapılan akademik çalışmaların Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile ilişkilendirilmesi ve yerel, bölgesel ve küresel bağlamda değerlendirilmesi faaliyetinin sürdürülmesi

Eylem 5: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile eşleşen araştırma ve akademik çalışmaların yıllık olarak yayınlanması

b. Hedef 2: İklim değişikliğine yönelik AR-GE kapasitesinin geliştirilmesi

Eylem 1: Yüksekokul bünyesinde geliştirilecek BAP projelerinde iklim değişikliğine uyum kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin desteklenmesi

c. Hedef 3: Yüksekokul bünyesinde kurulacak olan Sürekli Eğitim Merkezi (KAVSEM) aracılığıyla araştırma eylemine kamusal katılımın dahil edilmesi

Eylem 1: Sürekli Eğitim Merkezi bünyesinde sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğine yönelik eğitim faaliyetlerinin planlanması

Eylem 2: Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğine yönelik eğitimler sonucunda katılımcılardan bilinç değişimine yönelik geri bildirim alınması için bir mekanizma oluşturulması

5.4. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 4: Katılım

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı kapsamında planlanan pek çok eylemin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ancak katılım ile mümkündür. Dış paydaşlar ile toplumsal katkı hedefli faaliyetlerin düzenlenmesi, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği faaliyetlerine yönelik medya ve internet aracılığıyla farkındalığının oluşturulması amaçlanmaktadır.

a. Hedef 1: Dış paydaşların belirlenmesi (meslek odaları, belediyeler, diğer üniversiteler vb.)

Eylem 1: Meslek odaları, belediyeler, diğer üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, öğrenci toplulukları ile işbirliği ve organizasyonların yapılması

Eylem 2: Kurumsal işbirliklerinin ve fikir paylaşımlarının artırılması için tüm paydaşlarla iletişimin güçlendirilmesi

b. Hedef 2: Dış paydaşlar ile toplumsal katkı hedefli faaliyetlerin düzenlenmesi

Eylem 1: İşbirliği, organizasyon, proje vb. faaliyetlere maddi ve öğretim açısından destek ve teşvikin sağlanması

Eylem 2: Dışa paydaşlarla eğitim, seminer, derslere katılım vb. etkinlikler düzenlenmesi

Eylem 3: Faaliyetler konusunda katılımların gerekli birimlere duyurulması

c. Hedef 3: Sürdürülebilirlik ve iklim faaliyetlerine yönelik “Medya” ile farkındalık oluşturulması

Eylem 1: Komisyon bünyesinde gerçekleşen öğrenci topluluğuna ait faaliyetlere okulun web sayfasında yer verilmesi

Eylem 2: Okulun sosyal medya ve web sayfasına çevre takviminin eklenmesi

Eylem 3: Alanında uzman konukların davet edilerek podcast yayınlarının yapılması

d. Hedef 4: Sürdürülebilirlik ve iklim faaliyetlerine yönelik “İnternet” ile farkındalık oluşturulması

Eylem 1: İklim değişikliği ile ilgili yapılan etkinliklere okulun web sayfasında yer verilmesi

Eylem 2: Atık yönetimi ve geri kazanımlarla ilgili çalışmalara okulun web sayfasında yer verilmesine devam edilmesi

Eylem 3: Su tasarrufu ile ilgili sosyal medya ve okulun internet sitesinde paylaşımlarına devam edilmesi

5.5. Stratejik Hedefler ve Öncelikli Eylemler 5: Kampüs Yönetimi

Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı kapsamında Yüksekokul kampüs yönetimi sürecinde doğal kaynak kullanımını takibi, atık yönetim sisteminin etkili işleyişinin devamı ve takibi, çevre dostu ulaşım uygulamalarının devamlılığı amaçlanmaktadır.

a. Hedef 1: Enerji tüketimi ve kayıplarının azaltılması, enerji kullanım verimliliğinin artırılması

Eylem 1: Enerji tüketim miktarı takibinin devam etmesi

Eylem 2: Kişi başına tüketilen elektrik miktarının azaltılması amacıyla yapılan faaliyetlerin devamlılığının sağlanması

b. Hedef 2: Atık yönetim sisteminin sürdürülebilirliğinin sağlanması

Eylem 1: Atık miktarı takibinin devam etmesi

Eylem 2: Atıkların atık yönetimi planı çerçevesinde yönetilmeye devam etmesi

c. Hedef 3: Suyun ekonomik kullanımı ve sürdürülebilirliği için gerekli önlemlerin alınması

Eylem 1: Su tüketim miktarı takibinin devam etmesi

Eylem 2: Kişi başına tüketilen su miktarının azaltılması amacıyla yapılan faaliyetlerin devamlılığının sağlanması

d. Hedef 4: Öğrencilerin daha ekonomik ve çevre dostu bir ulaşımaya teşvik edilmesi

Eylem 1: Personelin ve öğrencilerin toplu taşıma kullanımına teşvik edilebilmesi için çalışmaların yapılması

6. DEĞERLENDİRME

İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konusunda idari ve akademik personelinin, öğrencilerinin, iş birliğinde bulunduğu dış paydaşlarının katılımının sağlanarak bütüncül bir yaklaşımla belirlediği hedefler kapsamında çalışmalarını yürütecektir. Sürdürülebilirlik ve İklim Eylem Planı kapsamında hedefler ve eylemler; yönetim, eğitim-öğretim, araştırma, katılım ve kampüs yönetimi olmak üzere beş temel kategoride belirlenmiştir. İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, 2030 yılına kadar bu beş temel kategoride hedeflerini gerçekleştirmeyi taahhüt etmektedir.

7. KAYNAKLAR

[1] Çapar, G. (2019). Su Kaynakları Yönetimi ve İklim Değişikliği. İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi 8. İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi (iklimİN). 12 Şubat 2024, <http://suyonetimi.ankara.edu.tr/wpcontent/uploads/sites/88/2019/10/%C4%B0klim%C4%B0N-ProjesiE%C4%9Fitim-Serisi-Mod%C3%BCI-8.pdf>.

[2] Gündoğan, A.C. (2018). Türkiye sera gazı emisyon istatistiklerine yakın bakış. İklimHaber, 19 Şubat 2024, <https://www.iklimhaber.org/turkiye-sera-gazi-emisyon-istatistiklerine-yakin-bakis/>.

[3] INDC (2024). Republic of Turkey, Intended Nationally Determined Contribution. 18 Şubat 2024, https://www4.unfccc.int/sites/submissions/INDC/Published%20Documents/Turkey/1/The_INDC_of_TURKEY_v.15.19.30.pdf.

[4] IPCC (2022). Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 pp., doi:10.1017/9781009325844.

[5] İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (2020). 18 Şubat 2024, https://skpo.izmir.bel.tr/Upload_Files/FckFiles/file/2020/WEB_SAYFASI_SECAP-Turkce.pdf.

[6] Meteoroloji Genel Müdürlüğü (2015). Yeni Senaryolar ile Türkiye İklim Projeksiyonları ve İklim Değişikliği. Araştırma Dairesi Başkanlığı Klimatoloji Şube Müdürlüğü. Ankara.

[7] T.C. Dış İşleri Bakanlığı (2022). İklim Değişikliğiyle Mücadele. 19 Şubat 2024, <https://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?6f41190c-6742-405a-9e5a-784385301607>.

[8] TÜİK (2023). Sera Gazı Emisyon İstatistikleri 1990-2021. 17 Şubat 2024, <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Cevre-ve-Enerji-103>.

[9] Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı 2011-2023 (İDEP), (2011). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. 16 Şubat 2024, <https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/banner/banner591.pdf>.

[10] Türkiye İklim Değişikliği 5. Bildirimi (2013). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. 16 Şubat 2024, <https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/banner/banner595.pdf>.